

5.1. Markedsplads for højtuddannede - projektforslag

Projektejer: Elinor Bæk Thomsen, Innovation og Forskning, Region Midtjylland

Projektleder: Ina Drejer, Innovation og Forskning, Region Midtjylland

Resumé

Der igangsættes 4-6 eksperimenter, som på forskellig vis har til formål at understøtte ansættelsen af højtuddannede i Region Midtjyllands virksomheder, i særdeleshed små og mellemstore virksomheder, samt virksomheder beliggende i regionens yderområder. Eksperimenterne følges af en forsker, der løbende skal dokumentere effekten. Eksperimenterne supplerer nationale initiativer på området: hvor de eksisterende nationale initiativer primært fokuserer på økonomisk tilskud og forbedrede rammer for at få flere højtuddannede ud i virksomhederne, fokuserer de regionale eksperimenter på netværksdannelse og opsøgende arbejde. De nationale initiativer vil således udgøre rammen for eksperimenterne, og det er hensigten, at eksperimenterne skal fremme anvendelsen af de nationale initiativer i Region Midtjylland.

Formål

Formålet med projektet er at gennemføre eksperimenter med nye metoder og modeller til fremme af virksomheders ansættelse af forskellige typer af højtuddannet arbejdskraft. Erfaringerne fra eksperimenterne vil blive anvendt i den fremtidige formulering af indsatser på området.

Projektet er relateret til vækstforums delmål om at øge virksomheders innovationskompetencer, herunder Erhvervsudviklingsstrategiens indikator om at andelen af højtuddannede i regionens virksomheder skal vokse fra 4% i 2005 til 10% i 2015.

Mål

I forhold til de temaer, der uddyber delmålene i vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, sigter projektet primært mod at:

- Øge andelen af små og mellemstore virksomheder, der ansætter højtuddannet arbejdskraft
- Understøtte samspil, netværk og partnerskaber mellem virksomheder og uddannelses- og forskningsinstitutioner på både de erhvervs-mæssige styrkepositioner og nye vækstområder
- Sikre et større samspil mellem yderområdernes virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner i regionen.

Baggrund

Ansættelsen af medarbejdere med videregående uddannelse i virksomheder, der ikke tidligere har haft sådanne medarbejdertyper ansat, er forbundet med en stigning i disse virksomheders innovationsaktivitet (se f.eks. Ledelse i Dag nr. 60, marts 2005; samt Rambøll Management & Ingeniørforeningen i Danmark, *Højtuddannedes værdi for små og mellemstore virksomheder*, juni 2004). Sammenhængen er i særdeleshed påvist for små og mellemstore virksomheder, som samtidig er den virksomhedstype, der har den laveste andel af højtuddannet arbejdskraft ansat. Men også i virksomheder, der allerede har én type højtuddannet arbejdskraft ansat, kan der være behov for tilførsel af anderledes kompetencer for at stimulere den idéudvikling, der kan opstå, når personer med forskellige fagligheder sættes sammen.

Ud over at de højtuddannede primært ansættes i større virksomheder, er der også en geografisk skævhed internt i Region Midtjylland, eftersom personer med en mellemlang eller lang videregående uddannelse primært er koncentreret i Århus-området.

Region Midtjyllands Vækstforum igangsatte derfor i februar 2007 et forprojekt med det formål at formulere eksperimenter til fremme af ansættelsen af højtuddannede i regionens virksomheder. Med udgangspunkt i ovenstående er fokus på små og mellemstore virksomheder samt virksomheder beliggende i regionens yderområder.

Forprojektgruppens sammensætning er følgende:

- Helen Rosager, Favrskov Kommune
- Anders Holm, Ringkøbing-Skjern Kommune
- Jens Mølbach, Akademikernes Centralorganisation
- Jonas Elsborg, Studenterrådet ved Aarhus Universitet
- Poul Lautrup, Aarhus Universitet
- Christian Kolthoff, Vetfocus
- Henrik Stokholm, Stokoplast
- Elinor Bæk Thomsen, Region Midtjylland

Denne projektbeskrivelse er resultatet af forprojektgruppens arbejde.

Målgruppe

Projektets målgruppe omfatter studerende ved og kandidater fra videregående uddannelsesinstitutioner, primært i Region Midtjylland, men også uddannelsesinstitutioner i resten af landet. Udenlandske kandidater kan også omfattes af initiativet. Fagprofilen er bred, således at der i særlig grad er fokus på at få flere kandidater fra uddannelser, der kun i begrænset omfang har tradition for at lede til ansættelse i det private erhvervsliv, ansat i regionens virksomheder.

På virksomhedssiden omfatter initiativet primært små og mellemstore virksomheder, samt virksomheder beliggende i regionens yderområder.

Indhold

Der igangsættes en række selvstændige, men gensidigt supplerende eksperimenter, som sigter mod forskellige delelementer af problemstillingen med at få flere højtuddannede kandidater ansat i regionens virksomheder:

- Eksperiment 1 sigter mod tiltrækning til og fastholdelse af studerende og kandidater i regionens yderområder.
- Eksperiment 2 omfatter en målrettet opsøgende indsats overfor virksomhederne med hensyn til at afdække behovet for højtuddannet arbejdskraft.
- Eksperiment 3 sigter mod at øge de studerendes interesse for og indsigt i de faglige udfordringer, som små og mellemstore virksomheder kan byde på.
- Endelig sigter eksperiment 4 mod at arrangere konkrete fysiske mødesteder for studerende/kandidater og virksomheder.

Eksperimenterne skal supplere og bygge ovenpå nationale initiativer, som f.eks. videnpilotinitiativet, der yder økonomisk støtte til at få flere højtuddannede ud i virksomhederne. Der igangsættes som minimum de 4 nedenfor beskrevne eksperimenter. Der er dog mulighed for at igangsætte yderligere 1-2 endnu ikke specificerede eksperimenter i løbet af den 3-årige projektperiode.

Eksperimenternes nyhedsværdi ligger i de netværksskabende og opsøgende elementer, og ikke mindst i disses lokale forankring.

Eksperiment 1: Etablering af netværk mellem studerende og højtuddannede i lokalt Campus

Der igangsættes et eksperiment med etableringen af et Campus i et yderområde i Region Midtjylland. Campus bygges op omkring et fysisk boligkompleks, hvor studerende i virksomhedspraktik, PhD-studerende, videnpiloter, og andre nyansatte højtuddannede kan bo og/eller mødes. Campus er således et fysisk udgangspunkt for opbygning af et netværk mellem

højtuddannede - kandidater såvel som praktikanter – i lokalområdet, og derved styrke disses tilknytning til stedet.

Campus har et socialt såvel som et fagligt sigte. Den sociale netværksskabelse varetages af en projektleder, som dels får til opgave at arrangere netværksunderstøttende aktiviteter internt på Campus; dels skal introducere de studerende og højtuddannede, der er tilknyttet Campus, til lokale organisationer, foreninger m.v. med henblik på at integrere de studerende og højtuddannede i lokalområdet. Aarhus Universitet får til opgave at koordinere og understøtte faglige netværk mellem de højtuddannede i lokalområdet.

Driften af Campus skal overtages af det lokale erhvervsliv efter indkøringsperioden.

Der foreligger en konkret plan om etableringen af et Campus i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det foreslås, at Ringkøbing-Skjern opfordres til at ansøge om at blive test-kommune for Campus-eksperimentet, men med inddragelse af andre interesserede kommuner. Derudover er det en betingelse for at indgå som test-kommune, at der bidrages aktivt til at opsamle og videreformidle erfaringerne fra eksperimentet til andre kommuner/lokalområder i Region Midtjylland.

Ekspertiment 2: Lokale kontaktmæglere

Der udstationeres som ekspertiment kontaktmæglere i tilknytning til lokale erhvervskontorer/-råd. De lokale kontaktmægleres primære opgave er at være opsøgende overfor lokalrådets virksomheder med hensyn til at informere om de udviklingsmuligheder, der er forbundet med ansættelsen af højtuddannede medarbejdere. Kontaktmægleren skal bistå virksomhederne i en konkret analyse af deres behov for højtuddannet arbejdskraft, samt i en eventuel rekrutteringsproces. Kontaktmæglerne skal som led heri give virksomhederne kvalificeret rådgivning om de nationale ordninger, der eksisterer til fremme af ansættelse af højtuddannede i virksomheder, herunder videnpilot-, erhvervsPhD- og praktikordningen.

Kontaktmægleren skal endvidere være de lokale virksomheders bindeled til videregående uddannelsesinstitutioner. Kontaktmægleren skal understøtte opbygningen af netværk mellem virksomheder, der har eller er interesserede i at ansætte højtuddannet arbejdskraft, og/eller er interesserede i en nærmere kontakt til studiemiljøerne ved videregående uddannelsesinstitutioner.

De lokale kontaktmæglere refererer til en central projektleder, men udstationeres lokalt efter ansøgning fra erhvervskontorer/-råd. Projektlederen, der tilknyttes projektet på deltid, er ansvarlig for sparring til og faglig udvikling af de lokale kontaktmæglere, og skal bistå med etableringen af kontakt mellem kontaktmæglerne indbyrdes, samt mellem mæglerne og videregående uddannelsesinstitutioner. Der etableres endvidere en kontaktgruppe med repræsentanter fra Aarhus Universitet og Akademikernes Centralorganisation til at understøtte kontaktmæglerne i deres arbejde, herunder også screening af interesserede kandidater til ansættelse i virksomhederne.

Der kan udstationeres kontaktmæglere i op til 4 lokalområder for en 3-årig periode. En kontaktmægler skal deles af mindst to erhvervskontorer/-råd. Der sigtes mod at kontaktmæglerne dækker et bredt geografisk område.

Ekspertiment 3: Karriere-kurser

Der udbydes på forsøgsbasis karriere-kurser for studerende ved Aarhus Universitet. De studerende skal som minimum have påbegyndt deres 3. studieår. Kursernes indhold udvikles i samarbejde mellem universitet og erhvervs virksomheder, evt. suppleret med ekstern konsulentbistand, og undervisningen skal i vidt omfang tage udgangspunkt i konkrete virksomhedscases. Fokus i kurset er en praktisk introduktion til de udfordringer og muligheder, der er forbundet med højtuddannedes jobfunktioner i små og mellemstore virksomheder. Kurset

kan for den individuelle studerende enten have et jobforberedende eller et praktikforberedende sigte, afhængigt af hvor langt den studerende er i sit uddannelsesforløb.

Kurset knyttes an til den eksisterende mentorordning ved Aarhus Universitet, således at de studerende, der deltager i kurset, får mulighed for at få tilknyttet en mentor fra en virksomhed. Kernen i mentorordningen er, at der etableres tre korte personlige møder mellem den studerende og mentoren. Ved disse møder giver mentoren gode råd, svarer på spørgsmål og fortæller om sin dagligdag og sin vej til jobbet.

Kurserne udbydes over en 3-årig periode.

Ekspertiment 4: Regionale karriere-messer

Der udbydes i alt tre lokale karrieremesser, som arrangeres af kommuner i samarbejde med det lokale erhvervsliv. Messerne, der skal have markante lokale virksomheder som trækplaster, skal fungere som fysisk mødested for virksomheder, studerende og højtuddannede kandidater.

Der afvikles én messe hvert år over en 3-årig periode.

Følgforskning

Som led i en formaliseret videnopsamling og dokumentation af eksperimenternes effekt tilknyttes en forsker til projektet. Forskeren får til opgave løbende at dokumentere forløbet og vurdere eksperimenternes gennemslagskraft i forhold til den overordnede målsætning om at få flere højtuddannede ud i regionens virksomheder. Forskeren kan endvidere bidrage til udviklingen af nye eksperimenter i løbet af projektperioden.

Som led i den generelle videnopsamling gennemføres endvidere en analyse af barrierer for ansættelse af erhvervsPhD'ere i regionens virksomheder.

Organisering/aktører

De primære aktører er videregående uddannelsesinstitutioner, kommuner og lokale erhvervskontorer/-råd. Det er en væsentlig forudsætning for succes, at lokale virksomheder mobiliseres.

Relation til de 6 kriterier i Erhvervsudviklingsstrategiens handlingsplan

I forhold til Vækstforums strategiske kriterier for initiativer, forholder det konkrete projekt sig primært til:

- Kriterium 1 om en bred favnen over brancher, fag, parter og geografi i og med at projektet har et bredt branchefokus, og sigter mod kandidater inden for alle fagområder. Geografisk er der fokus på virksomheder placeret uden for større byområder, samt på små og mellemstore virksomheder i hele regionen.
- Kriterium 2 om styrkelse af og koordinering med igangværende initiativer inden for området i og med at projektet koordineres med og understøtter videnpilotinitiativet, samt Akademikerkampagnens aktiviteter. Fokus er på netværksskabelse, som er ikke er prioriteret i de igangværende initiativer. Region Midtjylland har overfor Forsknings- og Innovationsstyrelsen tilkendegivet et ønske om at indgå som pilotregion i f.t. udviklingen af introduktionskurser for videnpiloter samt opbygningen af regionale netværk mellem videnpiloter.
- Kriterium 3 om at bidrage til vækst i yderområder ved at tiltrække højtuddannet arbejdskraft til disse områder.
- Kriterium 5 om gennemførelse af initiativet i et privat-offentligt samarbejde idet projektet bygger på samarbejde og etablering af læringsorienterede netværk mellem offentlige og private aktører, primært universitet, lokale erhvervsråd og virksomheder.

- Kriterium 6 om at initiativet har flere finansieringskilder, da projektet søges finansieret af region, kommuner, stat, EU og private midler i samspil.

Relation til Erhvervsudviklingsstrategiens megasatsninger

Projektet går på tværs af de tre megasatsninger, eftersom adgangen til højtuddannet arbejdskraft er væsentlig for udviklingsmulighederne inden for samtlige satsningsområder.

Tidsplan

Initiativet igangsættes 1. august 2007 og løber frem til 31. juli 2010.

Implementering

Vækstforum er den primære ansvarlige for implementering af de enkelte eksperimenter.

Eksperiment 1 implementeres i samarbejde med en eller flere kommuner og Aarhus Universitet.

Eksperiment 2 implementeres af Vækstforums sekretariat, som indkalder ansøgninger fra erhvervskontorer/-råd om at blive hjemsted for kontaktmæglere. Der vil i vurderingen af ansøgningerne blive lagt vægt på inddragelse af og opbakning fra det lokale erhvervsliv.

Eksperiment 3 implementeres i samarbejde med Aarhus Universitet og erhvervsvirksomheder fra de lokalområder, der har udstationerede kontaktmæglere. Kontaktmæglerne er endvidere behjælpelige med at rekruttere mentorer.

Eksperiment 4 implementeres af Vækstforums sekretariat, som indkalder ansøgninger til afvikling af messerne fra kommuner. Der lægges i vurderingen af ansøgningerne vægt på en dokumenteret aktiv inddragelse af det lokale erhvervsliv i planlægningen og afviklingen af messerne.

Effekt

Eftersom der er tale om eksperimenter, er den konkrete kvantitative effekt vanskelig at anslå på forhånd. Det er dog målsætningen, at der opleves en markant stigning i antallet af højtuddannede i virksomhederne i de lokalområder, der deltager i eksperimenterne. Der sigtes således overordnet mod en stigning på 10% i antallet af højtuddannede i virksomhederne i de lokalområder, der deltager i eksperimenterne.

En væsentlig kvalitativ effekt af projektet er udviklingen af nye metoder til at få flere højtuddannede ud i regionens virksomheder.

Desuden forventes følgende effekter af de enkelte eksperimenter:

Effekterne af eksperiment 1 forventes at være tiltrækning af flere praktikanter og højtuddannede til det lokalområde, hvor Campus etableres, og ikke mindst en bedre integrering af disse, således at der bliver tale om en større grad af fastholdelse af de højtuddannede i lokalområdet (d.v.s. en faldende andel af højtuddannede medarbejdere, der forlader lokalområdet).

Effekterne af eksperiment 2 forventes at være en markant stigning i anvendelsen af de nationale initiativer til fremme af ansættelse af højtuddannede i de lokale virksomheder. Derudover forventes en større grad af samarbejde mellem lokale virksomheder i forbindelse med rekruttering og udvikling af højtuddannet arbejdskraft, samt i forbindelse med etablering af kontakt til videregående uddannelsesinstitutioner.

Effekterne af eksperiment 3 forventes at være en stigende interesse blandt studerede og højtuddannede for ansættelse i små og mellemstore virksomheder. Der sigtes mod at mindst 150 studerende deltager i karriere-kurser i løbet af de 3 år eksperimentet løber.

Effekterne af eksperiment 4 forventes at være konkrete ansættelser af højtuddannede medarbejdere i de virksomheder, der er repræsenteret på messerne.

Overvågning af initiativets fremdrift

Ekspirationernes fremdrift og effekt overvåges af en følgeforsker samt ved halvårslige indberetninger af igangsatte/gennemførte aktiviteter til en følgegruppe sammensat af repræsentanter fra regionen, kommuner, Aarhus Universitet, Akademikernes Centralorganisation, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Dansk Industri, Dansk Erhverv samt Håndværksrådet. På baggrund heraf fremsendes der halvårligt en status over initiativets fremdrift til Vækstforum.

Budget

	2007	2008	2009	2010	I alt
Eksperiment 1	1,350	2,710	2,710	1,360	8,130
Eksperiment 2	1,585	3,010	2,960	1,425	8,980
Eksperiment 3	0,400	0,400	0,400	0,300	1,500
Eksperiment 4		0,100	0,100	0,100	0,300
Ikke-specificerede eksperimenter		1,000	1,000	0,500	2,500
Formidling (websiteside, jobbørs, konference)	0,150	0,300	0,100	0,050	0,600
Følgeforskning, barriereundersøgelse, evaluering	0,400	0,150	0,150	0,200	0,900
I alt	3,885	7,670	7,420	3,935	22,910

Finansiering

Ekspirationernes realisering forudsætter medfinansiering fra de involverede parter. I forbindelse med realiseringen af eksperiment 1 er det således en forudsætning, at den/de udførende kommune(r) finansierer etableringen af Campus, suppleret med finansiering fra det lokale erhvervsliv. Det er op til den/de ansøgende kommune(r) at rejse medfinansieringen fra erhvervslivet. Derudover forudsætter den faglige netværkskoordinering en medfinansiering i form af medarbejdertid fra Aarhus Universitet.

I forbindelse med realiseringen af eksperiment 2 er det en forudsætning for at komme i betragtning som hjemsted for en kontaktmægler, at de ansøgende erhvervsråd/disses hjemstedskommuner dækker de kontorholds- og kørselsomkostninger m.v. (anslået til ca. 190.000 kr. pr. kontaktmægler pr. år), der er forbundet med at have en kontaktmægler tilknyttet.

I forbindelse med realiseringen af eksperiment 3 forudsættes det, at Aarhus Universitet yder medfinansiering i form af undervisningstimer.

I eksperiment 4 er der afsat en ramme fra Region Midtjylland til afviklingen af karrieremesser. Omfanget af medfinansiering fra de arrangerende kommuner og erhvervsaktiviteter vil indgå som kriterium i udvælgelsen af aktører.

Det forudsættes, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen medfinansierer en undersøgelse af barrierer for udbredelse af erhvervsPhD'ere i Region Midtjylland.

Der forudsættes EU-medfinansiering til aktiviteter under eksperiment 1, 2 og 4, samt følgeforskning og website/jobbørs.

	2007	2008	2009	2010	I alt
Stat	0,150				0,150
Kommuner/erhvervsråd	0,575	1,250	1,250	0,575	3,650
Private	0,800	1,500	1,500	0,800	4,600
Vidensinstitutioner	0,100	0,200	0,200	0,100	0,600
EU	0,855	1,560	1,535	0,780	4,800
Region Midtjylland	1,405	3,160	2,935	1,680	9,110
I alt	3,885	7,670	7,420	3,935	22,910

Forankring efter projektperioden

Der gennemføres en evaluering ved initiativets udløb med henblik på at vurdere om eksperimenterne skal føre til mere vedvarende initiativer, der dækker hele regionen, samt – såfremt dette er tilfældet – hvor disse skal forankres.

Formidling

Der udarbejdes en webside med information om eksperimenterne incl. oplysning om hvordan virksomheder, studerende og kandidater kan blive involveret i eksperimenternes aktiviteter. På websiden linkes endvidere til en regional jobbørs administreret af Akademikernes Centralorganisation.

Der afvikles en midtvejs-konference i 2009 med deltagelse af politikere, universitetsrepræsentanter, organisationer, virksomheder m.v. Konferencen skal skabe opmærksomhed om eksperimenterne, samt via workshops fungere som forum for opsamling af idéer til det videre arbejde med at fremme af udbredelsen af højtuddannede i virksomhederne. Konferencen kan således lede til formuleringen af nye eksperimenter inden for området.

Evaluering

Der gennemføres en ekstern evaluering af eksperimenterne 1. halvår 2010. Evalueringen sendes i udbud, men den valgte evaluator skal samarbejde med den forsker, som har fulgt eksperimenterne. Evalueringen skal forholde sig til de overordnede kvantitative og kvalitative mål, samt til de mål, der er opstillet for de enkelte eksperimenter. Evalueringen skal endvidere forholde sig til hvilke af eksperimenterne, der har potentiale til at blive videreført i konkrete regionale og/eller nationale initiativer.